

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2020 – 2021

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 7

**Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

I. TÉTEL

(60 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Az ékszerteknős

Az ékszerteknősök Észak- és Dél-Amerikából származó, vízben élő állatok, pontosabban nem is egy fajt takar ez a kifejezés, hanem több rokonfajnak a gyűjtőneve. Elhelyezésére úgynevezett akvaterráriumot kell berendeznünk. Ez azt jelenti, hogy a megfelelő méretű üvegterráriumot úgy kell kialakítani számukra, hogy egyik felében mintegy 120 x 60 centiméter alapterületű, 25 cm mélységű, úszkálásra alkalmas víz legyen, amelyet célszerű egy nagyobb teljesítményű akváriumszűrővel tisztán tartani. A másik felében pedig olyan kavics-, illetve sóderaljzatot képezzünk ki, amelyre a teknősök ki tudnak mászni, tehát lejtőt alakítsunk ki a vízben. A korábban sekély vízben tartott állatokat fokozatosan szoktassuk hozzá a mélyebb vízhez, ugyanis a hirtelen úsztatás végzetes lehet számukra.

A teknősök nagyon szeretnek sütkezéni, és általában kedvelik a meleget, ezért a víznek el kell érnie a 25–30 °C-os hőmérsékletet. Ezt megfelelően fűtött lakásban könnyen megteremthetjük csekély belső fűtéssel, a közismert akváriumi fűtőberendezésekkel. Ha azonban fűtenünk kell a vizet, akkor a terráriumot egy üveglappal takarjuk le, különben a meleg vízben lévő állat hideg levegőt lélegzik be, ami tüdőgyulladásához vezethet.

Az ékszerteknősök ragadozó állatok, ezért táplálásukra elsősorban az élő eleségek jöhetnek számításba. Ilyenek az apróbb halak is, ezért a teknősöket soha ne tegyük hallal betelepített akváriumba, mert ez drága játéknak bizonyulhat. Szívesen fogyasztják az élő vízbolhát, tubifexet*, a nagyobb példányok az élő lisztkukacot, lepékét, legyeket. Alkalmadtán jó étvágyal bekebelezik az élő szúnyoglárvákat is. Ne etessünk vele szárított bolharákot, szárított halakat, szárított marhaszívet, és a húsokat is kerüljük, ezek ugyanis súlyos vitaminhiányhoz és elhulláshoz vezethetnek! A legjobb táplálék a fagyasztott apróhal – olcsó, könnyen beszerezhető és a teknősök számára a legegészségesebb. A halak minden részét – a csontokat és belsőségeket is – etessük meg a teknőssel!

A teknősök tojással szaporodnak. Az ékszerteknős nem utódgondozó, eredeti élőhelyén a tojások kiköltését a napra bízza. Mesterséges keltetés esetén gondoskodnunk kell a megfelelő páratartalomról és hőmérsékletről. Az ékszerteknős-tojások kiköltéséhez 95%-os páratartalom, illetve 27–29 °C-os hőmérséklet szükséges. A tojások forgatását kerülni kell. A kis teknősök 100–120 nap alatt bújnak ki a tojásból.

(<https://www.haziallat.hu>)

*tubifex – csóvájóféreg, a nyeregképzők osztályának rendjébe, ezen belül a láncos giliszták családjába tartozó faj.

A.

1. Az alábbi kijelentések közül melyik **nem** igaz az ékszerteknősre? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. Elhelyezésére ún. akvaterráriumot kell berendezni.
- b. Nagyon szeret napozni.
- c. Elsősorban apró élő halakkal táplálkozik.
- d. Utódgondozó, tojásait maga költi ki.

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

2. Foglald össze 2–3 mondatban, milyen körülmények szükségesek a kis ékszerteknősök világrajöveteléhez!

5 pont

3. Mit esznek az ékszerteknősök a szöveg szerint? Pipáld ki a jó válaszokat!

fagyasztott apróhal
légy
vízibolha
tubifex
húsok
szúnyoglárvák
szárított bolharák
szárított marhaszív

5 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentés	Igaz	Hamis
Az ékszerteknősök Észak- és Dél-Afrikából származó állatok.		
A teknősök tojással szaporodnak.		
Az ékszerteknős nem eszi meg a hal csontjait és belsejét.		
Javasolt, hogy a korábban sekély vízben tartott állatot fokozatosan szoktassuk hozzá a mélyebb vízhez.		

4 pont

5. Töltsd ki a táblázat üres rovatait a szövegből vett információkkal!

A tojások kiköltéséhez megfelelő páratartalom	
Az ékszerteknős számára ajánlott víz hőmérséklet	
Az ékszerteknős tartásához szükséges üvegterrárium alapterületének mérete	
A kis teknősök ennyi idő elteltével bújnak ki a tojásokból	
Az akvaterráriumban lévő víz javasolt mélysége	

5 pont

**6. Szeretnél-e örökbe fogadni egy vagy több ékszerteknőst? Gondolj a felelős állattartásra!
Indokold válaszod 4–5 mondatban a szöveg alapján!**

7 pont

B.

1. Fogalmazz meg a szöveg alapján egy

a. ... utasítást!

b. ... tiltást!

c. ... tanácsot!

6 pont

2. Az alábbi mondatokban aláhúzott névmások az előzmények alapján értelmezhetők. Írd ki a szövegből azt részt, amelyből kiderül a jelentésük!

Ezt megfelelően fűtött lakásban könnyen megteremthetjük.

Ilyenek az apróbb halak is.

Ezek súlyos vitaminhiányhoz és elhulláshoz vezethetnek.

6 pont

3. Az A. mondat a szövegből származik, a B. ugyanannak a mondatnak egy másik igealakot tartalmazó változata.

A. A másik felében pedig olyan kavics-, illetve sóderaljatot **képezzünk ki**, amelyre a teknősök ki tudnak mászni, tehát lejtőt **alakítsunk ki** a vízben.

B. A másik felében pedig olyan kavics-, illetve sóderaljatot **képezünk ki**, amelyre a teknősök ki tudnak mászni, tehát lejtőt **alakítunk** ki a vízben.

Miben különbözik a két mondat jelentése?

- a. Az A. mondat korábban történt (múltbeli), a B pedig a jövőben várható eseményre utal.
- b. Az A. mondat lehetőséget vet fel, a B. pedig tényt állapít meg.
- c. Az A. mondat utasítást fogalmaz meg, a B. pedig folyamatot ír le.
- d. Nincs különbség a jelentésük között.

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

4. Figyelembe véve a szórendet és a mondathangsúlyt, az alábbi lehetőségek közül melyik lenne alkalmas folytatása a következő mondatnak:

A kis teknősök 100–120 nap alatt bújnak ki a tojásból, ...?

- a. ... nem azonnal.
- b. ... nem a nagyok.
- c. ... nem a madárfiókák.
- d. ... nem a fészekből.

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

5. Az alábbi mondatok kiemelt szavai igenevek.

*A korábban sekély vízben **tartott** állatokat fokozatosan szoktassuk hozzá a mélyebb vízhez.*

*A teknősöket soha ne tegyük hallal **betelepített** akváriumba!*

*Ne etessünk vele **szárított** bolharákat!*

*A legjobb táplálék a **fagyasztott** apróhal.*

Alkoss egy-egy olyan mondatot, amelyben ezek a szavak igeként szerepelnek!

4 pont

6. Adott a szöveg alapján megfogalmazott tagmondat: ..., *hogy az ékszerteknősök ragadozó állatok*. Melyik megadott főmondatnál kellene kezdődnie a mondatnak ahhoz, hogy az alábbi feltételeknek eleget tegyen?

1) A beszélő bizonyosságát fejezze ki a mellékmondatbeli kijelentést illetően.

..., hogy az ékszerteknősök ragadozó állatok.

- a. Úgy sejttem
 - b. Azt feltételezem
 - c. Meg vagyok győződve
- betűjele: ____

Helyes válasz

2) A mellékmondatbeli kijelentés valószínűségi fokára utaljon.

..., hogy az ékszerteknősök ragadozó állatok.

- a. Kétlem
 - b. Nem lehetetlen
 - c. Nem hinném
- _____

Helyes válasz betűjele:

3) A beszélő kétségét fejezze ki a mellékmondatbeli kijelentést illetően.

..., hogy az ékszerteknősök ragadozó állatok.

- a. Nem igaz
 - b. Nem hinném
 - c. Kétségkívül igaz
- betűjele: ____

Helyes válasz

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Drága Nagyikám!

Most, hogy az állatkereskedés kellemes lakosztálya után elfoglaltam újabb szálláshelyemet egy bizonyos Búz Benő nevű emberkölyök társaságában, úgy gondoltam, ismét írok Neked.

Búz Benőt, ezt a tizenhárom éves hímnemű rabszolgát harmadik születésnapomra kaptam az itteniektől, akiket agyaroknak vagy magyaroknak hívnak. A fiú elég kulturáltnak látszik. Például nem szereti a teknősbékalevest. Ami persze a személyem körüli szolgálatait illeti, még van tanulnivalója. Az otthonomat egy üvegfalú palotában (latinul: akvaterráriumban) rendezte be egy „Apukámgyereide” nevű haszonállat segítségével. Úgyesen megoldotta, hogy a kéglim kétharmada víz, egyharmada száraz terület legyen. Sajnos, annyi sütnivalója már nem volt a rabszókámnak, hogy a sódert meg a vizet elválassa egymástól, lapos kövekkel vagy beépített üveglappal. Így a víz lassan elmosza a homokot, és végül a szárazföld el fog tűnni, mint az Atlantisz, amiről még otthon meséltél.

Arra is meg kell tanítanom Benőcít, hogy a vízben helyezzen el egy-egy követ vagy úszó fadarabot, amire felmászhatnak a száz centiméteres vegyesváltó után. Mert persze mondanom sem kell, hogy a haverok is itt vannak velem. Egyedül megbolondulnék.

Képzeld el, a víz folyamatos melegítését itt nem a Nappal végzik, mint jobb helyeken, hanem vízfűtéssel. Egyelőre a hőfok eléri a kívánt 25-26 fokot, de félek az áramszünettől. A

fejünk fölé az „Apukámgyereide” felszerelt egy negyven wattos lámpát, azzal sütkérezhetünk is. Nem panaszkodom.

A legnagyobb probléma a víz szűrésének vagy cseréjének a megoldása. Benő, sajnos, erre egyáltalán nem gondol. Pedig egy egyszerű gumicsővel könnyedén kiszippanthatná időnként a pocsolját, és így elkerülhetnének bennünket a betegségek.

Tudom, Nagyikám, Téged legjobban a kaja izgat. Hogy eszünk-e? Nyugodj meg! Kapunk vízibólhát, tubifexet, sőt, hogy meg ne lágyuljon a páncélunk, néha még apró halakat meg csigákat is. Sajnos, ezt csak ritkán, ezért külön adnak vitaminokat. Csak úgy, por alakban, csiga nélkül.

Szóval, nem kell idegeskedned, mi általában jobban érezzük magunkat, mint a rabszolgáink. Bár van egy közös félelmünk az emberfajjal: a lakás! Mi lesz, ha kinőjük, és nincs lehetőség a cserére? Persze, te ott Amerikában, aki gondtalanul úszkálsz egyik homokzátonyról a másikra, ezt nem érted. Nem is idegesítelek vele! Vigyázz magadra és írdál néha!

Csókkollak nejemmel együtt,

ifj. Ékszer Tek(nős!)

(Nógrádi Gábor: *Ékszerteknős*. In: *Segítség, ember!* Móra Könyvkiadó, 2020)

Válaszolj a következő kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Töltsd ki a modellt a szöveg alapján!

A levél címzettje:

A levél feladója:

A köztük levő viszony:

4 pont

2. Mivel elégedett a teknős? Fogalmazd meg válaszd 4–5 mondatban a szöveg információi alapján!

5 pont

3. Mi igazolja a szövegben, hogy Búz Benőnek segítségre van szüksége a teknős gondozásához? Fogalmazd meg válaszd 4–5 mondatban a szöveg alapján!

6 pont

A large rectangular area with a black border, containing 25 horizontal lines for writing.